

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/188922,Powstancy-Warszawscy-represjonowani-przez-Sluzbe-Bezpieczenstwa.html>
02.03.2026, 04:12

Powstańcy Warszawscy represjonowani przez Służbę Bezpieczeństwa

W uzupełnionym katalogu osób inwigilowanych przez organy represji PRL znalazły się wpisy dotyczące działaczy polskiej opozycji. Zapraszamy Państwa do zapoznania się z ich krótkimi biogramami.

01.08.2023

Eugeniusz Konopacki ps. „Trzaska” „Gustaw” (1906-1954) - żołnierz AK, harcmistrz. W czasie okupacji niemieckiej komendant konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty „Agricola”, dowódca harcerskiego batalionu „Wigry” podczas Powstania Warszawskiego. Odznaczony za udział w wojnie obronnej 1939 r. Orderem Virtuti Militari oraz Krzyżem Walecznych za udział w walkach powstańczych 1944 r.

Przed II wojną studiował prawo na UW, ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, a także pracował jako urzędnik w Stowarzyszeniu Kupców Polskich w Warszawie. Po wybuchu wojny 1939 r. uczestniczył w walkach pod Wieluniem, Wolą Cyrusową, a następnie walczył w obronie Modlina. Po zakończeniu walk powrócił do Warszawy, gdzie już pod koniec października 1939 r. włączył się w nurt działalności konspiracyjnej. Był jednym ze współzałożycieli harcerskiej organizacji konspiracyjnej „Wigry”, która od 1941 r. została podporządkowana Związkowi Walki Zbrojnej a następnie Armii Krajowej.

Pełnił funkcję Komendanta Centrum Wyszkożenia Wojskowego „Szarych Szeregów” oraz konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty „Agricola”, gdzie prowadzono tajne kursy i szkolenia wojskowe dla harcerzy.

Po wybuchu Powstania Warszawskiego, Eugeniusz Konopacki objął dowództwo harcerskiego batalionu „Wigry”. Uczestniczył w walkach na Woli, Starym Mieście, Śródmieściu i na Górnym Czerniakowie. 31 sierpnia 1944 r. został ranny podczas przebijania się oddziałów powstańczych do Śródmieścia. Pomimo tego, zdołał wraz z grupą żołnierzy batalionu „Zośka” przedostać się przez pozycje niemieckie w Ogrodzie Saskim na teren Śródmieścia-Północ obsadzony przez powstańców.

Po zakończeniu walk do maja 1945 r. przebywał w niewoli niemieckiej. Po wyzwoleniu trafił do Włoch, gdzie wstąpił do II Korpusu Polskiego gen. Andersa. Następnie wyjechał do Londynu, gdzie zaangażował się w działalność środowiska byłych żołnierzy AK. W 1948 r. wrócił do Polski i rozpoczął pracę w Zrzeszeniu Prywatnego Handlu i Usług w Warszawie.

Od momentu powrotu do Warszawy, Eugeniusz Konopacki znalazł się w zainteresowaniu UB. Jego dane były znane funkcjonariuszom bezpieki, ponieważ przechodziły w śledztwach prowadzonych przeciwko byłym żołnierzom batalionu „Wigry”, którymi w czasie wojny dowodził, jak i również innym żołnierzom AK, z którymi miał w czasie okupacji i Powstania Warszawskiego kontakt (m.in. byłym „zośkowcom”).

Z uwagi na fakt, iż UB podejrzewało E. Konopackiego o prowadzenie „działalności wywiadowczej” na rzecz środowisk polskich na Zachodzie, rozpoczęto jego inwigilację w miejscu zamieszkania

oraz w miejscu pracy. Prowadzone rozpracowanie wykazało, że ww. „wrogiej działalności nie prowadził”. Jednak z uwagi na fakt, iż w czasie wojny był żołnierzem AK, następnie służył w II Korpusie Polskim we Włoszech oraz „był pochodzenia obszarniczego”, działania operacyjne przeciwko niemu kontynuowano aż do jego śmierci.

Eugeniusz Konopacki zmarł nagle 22 października 1954 r. i został pochowany na cmentarzu powązkowskim (tzw. „Stare Powązki”).

Jego imię nosi Centrum Szkolenia Wojsk Obrony Terytorialnej w Toruniu.

Więcej informacji o powstańczych biogramach w Katalogu Biura Lustracyjnego: <https://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/664291>

Henryk Kończykowski ps. „Halicz” (1924-2016) - harcerz, żołnierz AK, inżynier elektryk. Odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Krzyżem Walecznych.

Od jesieni 1943 r. był żołnierzem batalionu „Zośka”. Wiosną 1944 r. został zatrzymany przez Niemców za kolportaż prasy konspiracyjnej i osadzony w więzieniu w Grodzisku Mazowieckim, skąd udało mu się zbiec. Podczas Powstania Warszawskiego walczył w III plutonie kompanii „Rudy” batalionu „Zośka”. Przeszedł cały szlak bojowy swojego batalionu od Woli po Czerniaków. Uczestniczył w walkach o wyzwolenie obozu na ul. Gęsiej. Ranny podczas walk na Starówce przeszedł kanałami do Śródmieścia.

Po upadku powstania trafił do obozu przejściowego w Pruszkowie, skąd uciekł. Zatrzymany przez NKWD w styczniu 1945 r. na terenie Podkowy Leśnej. Po kilkutygodniowym pobycie w areszcie zbiegł, a następnie z obawy przed kolejnym aresztowaniem wyjechał do Łodzi, gdzie podjął studia na politechnice.

Zatrzymany przez UB w styczniu 1950 r. na terenie Politechniki Łódzkiej. Został przewieziony do Warszawy i poddany brutalnemu śledztwu. W jego toku Henryk Kończykowski został oskarżony o „przygotowania do obalenia przemocą ustroju Polski Ludowej poprzez udział w nielegalnym związku AK”, udział w zabójstwie żołnierza AK, a także przechowywanie „bez wymaganego zezwolenia” większej ilości broni palnej, amunicji i materiałów wybuchowych. Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 19 maja 1950 r. Henryk Kończykowski został skazany na 15 lat więzienia, utratę praw obywatelskich i honorowych na okres 5 lat oraz na przepadek całego mienia. Wraz z nim została skazana na 8 lat więzienia jego żona – oskarżono ją o to, że „wiedziała o konspiracyjnej działalności” męża i „nie poinformowała władz”.

Henryk Kończykowski wyszedł na wolność 11 listopada 1953 r. w ramach zarządzonej tzw. „przerwy w odbywaniu kary”. Do więzienia już nie wrócił. W 1955 r. usiłowano go wraz z rodziną pozbawić prawa pobytu na terenie Warszawy z uwagi na wciąż ciążyący na nim wyrok, oraz fakt, że w czasie wojny był żołnierzem AK.

Po wyjściu z więzienia ukończył studia na Politechnice Warszawskiej a w późniejszych latach Henryk Kończykowski był między innymi pracownikiem Zakładu Kabli i Przewodów Elektrycznych na Politechnice Warszawskiej.

Zrehabilitowany przez Sąd Wojewódzki w Warszawie w 1993 r.

Zmarł 29 listopada 2016 r. w Milanówku. Został pochowany na warszawskich Powązkach.

Więcej informacji o powstańczych biogramach w Katalogu Biura
Lustracyjnego: <https://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/151451>

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

